

Història i Historiografia de les Arts Escèniques

Codi: 43158

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313879 Estudis Teatral	OT	0	2

Professor/a de contacte

Nom: Lluís Masgrau Peya

Correu electrònic: Desconegut

Equip docent

Boris Daussa Pastor

Antoni Ramon Graells

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

ET

Objectius

El mòdul proposa una reflexió sobre la disciplina d'estudi anomenada "història de les arts escèniques". Es tractaran les problemàtiques i els reptes que es plantegen actualment en aquesta disciplina: la definició d'historiografia, la discussió sobre el seu objecte d'estudi, les possibilitats de desglossar-lo i les conseqüències que se'n deriven, les aportacions i les limitacions de la historiografia tradicional, les possibilitats de desenvolupar nous camps d'investigació. S'estudiaran casos i aspectes concrets que permetin reflexionar a través del coneixement aplicat.

El mòdul inclou un seminari per abordar qüestions relacionades amb l'estudi de l' "espai teatral" des d'una perspectiva històrica. Es tracta d'un concepte molt més ampli que el d'"escenografia", rellevant en la mesura que permet treure a la llum alguns aspectes importants de la història de les arts escèniques a vegades ignorats per la historiografia tradicional.

Pel que fa a aquest seminari, els objectius cerquen: Aprofundir en el sentit i l'àmbit del terme "lloc teatral". Resseguir els textos que han entès la història del teatre com a història de l'espai. Històries d'abast històric ampli; obres sobre períodes temporals més reduïts; monografies. I alguns textos clau situats en el temps de les revolucions teatrals del segle XX. Estudiar la historiografia del lloc del teatre a Barcelona, ordenant cronològicament i analitzant les obres d'abast més general, per finalitzar concentrant-se en les que s'han fixat en zones urbanes concretes, com la Rambla, el passeig de Gràcia, l'avinguda del Paral·lel o la vila de Gràcia.

Competències

- Analitzar els elements i fenòmens de les arts escèniques a partir de les seves possibles categoritzacions i interrelacions.
- Avaluar els fenòmens espectaculars en la seva dimensió sincrònica i diacrònica a partir de paradigmes teòrics concrets.

- Examinar les metodologies de recerca en les arts escèniques segons els paràmetres científics internacionals.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Respectar el valor històric i cultural del patrimoni escènic.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Valorar la dimensió social inherent a les arts escèniques.

Resultats d'aprenentatge

1. Definir diferents elements i fenòmens a partir dels quals es poden detectar nous camps de recerca relacionats amb les arts escèniques.
2. Distingir les principals escoles de la historiografia de les arts escèniques i els seus respectius fonaments metodològics.
3. Interpretar críticament els paradigmes de la historiografia de les arts escèniques pel que fa al desenvolupament de la dimensió diacrònica.
4. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
5. Respectar el valor històric i cultural del patrimoni escènic.
6. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
7. Valorar la dimensió social inherent a les arts escèniques.
8. Valorar les relacions entre la història i la historiografia de les arts escèniques partir de diversos aspectes com l'objecte d'estudi, el punt de vista, les metodologies i la funció científica.

Continguts

El mòdul té dos blocs de contingut:

A) La historiografia de les arts escèniques (prof. Boris Daussà-Pastor)

1. Introducció de conceptes: Història versus historiografia. La historiografia teatral (Bial, Scott Magelssen). Els problemes de l'objecte d'estudi. La peculiaritat de l'objecte absent. El pragmatisme de la prioritat del text dramàtic. La multiplicació d'històries parcials. Intentos d'història global.

2. Anàlisi comparativa d'algunes "històries generals" d'ús freqüent (Pandolfi, Brockett, Oliva-Monreal), i d'algunes "històries nacionals" (Wilmer). Orientacions i carències. D'altres enfocaments (Zarrilli, McConachie et al.)

3. Anàlisi de cas: el teatre i la dansa asiàtics: de l'orientalisme a l'auto-exotització. Encontre i desencontre entre historiografia global i històries locals.

4. El paradigma performatiu en la historiografia teatral contemporània. Per una història de les pràctiques escèniques. L'arxiu i el repertori (Taylor).

5. Anàlisi de cas: dramaturgies del real i teatralització de l'esdeveniment quotidià en el context de la crisi de la ficció i l'espectacularització de la societat. Els estudis culturals en la historiografia teatral.

B) Seminari entorn el lloc del Teatre (prof. Antoni Ramon)

1. El lloc del teatre: Ciutat, Arquitectura i Espai escènic. Tres trobades: 1948. "Architecture et dramaturgie", Universitat de la Sorbonne, Paris. Centre d'Etudes Philosophiques et Techniques du Théâtre; 1962 i 1963. "Le lieu théâtral dans la société moderne" i "Le lieu théâtral à la *prèvia* i comentari del text: Denis Bablet, "La posada en qüestió del lloc teatral al segle XX", 1963.

1. Teatre i arquitectura com a històries de l'espai. Edward Gordon Graig, *Vers un teatre nou*, 1913. Lazsló Moholy Nagy. *El material de l'arquitectura*, 1929 Sigfried Giedion, *La arquitectura fenómeno de transición*, 1969. Lectura prèvia i comentari del text: Edward Gordon Graig, *Vers un teatre nou*. 1913.
1. El lloc del teatre a Barcelona. El lloc del teatre a les històries del teatre català: De Francesc Curet a Xavier Fàbregas passant per Josep Artís. *L'escenografia catalana* d'Isidre Bravo. Estudis de cas: L'escenari del Paral·lel. La Ciutat del Teatre, Els teatres dels ateneus Navegació per l'Observatori d'Espais Escènics: www.espaciosescenicos.org

Metodologia

El mòdul combinarà diverses metodologies docents:

- . Classes magistrals / classes expositives a càrrec dels professors
- . Seminaris i estudis de cas per aplicar els continguts treballats
- . Debats i comentaris de textos a classe
- . Tutories
- . Estudi personal
- . Lectures de textos fora de classe
- . Elaboració d'un treball

A partir de les reflexions sobre historiografia teatral i dels estudis de cas presentats a classe, l'estudiant ha de presentar un treball que fonamenti el posicionament historiogràfic que prendria per al desenvolupament d'un treball de recerca concret en estudis teatrals. Sempre que sigui possible, aquesta reflexió hauria de ser sobre el marc historiogràfic que l'alumne voldria aplicar al seu Treball Final de Màster

El treball ha de elaborar una proposta convincent, que raoni la idoneïtat del marc escollit, que expliqui per què altres marcs alternatius no serien tan adients, i que identifiqui els avantatges i limitacions que comportarà l'aproximació historiogràfica presentada. Quan s'escaigui, el raonament ha de citar adequadament els models i referències bibliogràfiques utilitzades

El treball, sense comptar bibliografia i coberta ha de tenir una extensió de 6-8 pàgines amb interliniats a doble espai i marges estàndard, amb lletra Times New Roman 12 o de mida similar (equivalent a 10.000-15.000 caràcters, comptant espais).

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals / expositives, resolució de casos i exercicis, seminaris	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories i elaboració de treballs	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Estudi personal, lectura d'articles d'interès, elaboració de treballs	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Avaluació

L'avaluació es farà a partir del següent:

- . Un treball (6-8 pàgines) tutoritzat per un dels dos professors que imparteixen el mòdul (50%).
- . Assistència i participació a classe (20%).
- . Anàlisi de la posició historiogràfica d'un llibre d'història del teatre/dansa i presentació a classe (30 %).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència a les tutories	10 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Assistència i participació a l'aula	30 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Lliurament d'informes i treballs	60 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Bibliografia

A continuació oferim una bibliografia general per blocs de contingut. En començar el mòdul, els professors facilitaran una bibliografia més detallada.

Bloc A

Bial, Henry, i Scott Magelssen, editors. *Theatre Historiography: Critical Interventions*. Ann Arbor: University of Michigan Press, 2010.

Brockett, Oscar G., i Franklin J. Hildy. *History of the Theatre*. Boston: Pearson, 2008.

De Marinis, Marco. *Entendre el teatre. Perfils d'una nova teatrologia*. Traduït per Carlota Subirós. Barcelona: Institut del Teatre, 1998.

De Mussy, Luis G., i Miguel Valderrama. *Historiografía postmoderna: conceptos, figuras, manifiestos*. Providencia, Chile: Ril Editores, 2010.

Guarino, Raimondo. *Il teatro nella Storia*. Bari: Laterza, 2005.

Mignolo, Walter. *Historias locales, diseños globales: colonialidad, conocimientos subalternos y pensamiento fronterizo*. Madrid: Akal, 2004.

Postlewait, Thomas, editor. *The Cambridge Introduction to Theatre Historiography*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.

Taylor, Diana. *The Archive and the Repertoire: Performing Cultural Memory in the Americas*. Durham: Duke University Press, 2003.

Taylor, Diana, i Marcela A. Fuentes, editores. *Estudios avanzados de performance*. Mexico D.F.: Fondo de Cultura Económica, 2011.

Wetmore, Kevin J., Siyuan Liu, Erin B. Mee. *Modern Asian theatre and performance*. London: Bloomsbury, 2014.

Wilmer, S.E., editor. *Writing and Rewriting National Theatre Histories*. Iowa City: University of Iowa Press, 2004.

Zarrilli, Phillip B., Bruce McConachie, Gary Jay Williams i Carol Fisher Sorgenfrei. *Theatre Histories: An Introduction*. 2ª edició. New York and London: Routledge, 2010.

Bloc B

DD. AA. (1968). *Le lieu théâtral à la Renaissance*. París: Éditions du CNRS.

Villiers, André (ed.) (1950). *Architecture et dramaturgie*. París: Flammarion.

Bablet, Denis; JACQUOT, Jacques (1969). *Le lieu théâtral dans la société moderne*. París: Éditions du CNRS. v.o.: 1963.

Banu, Georges; Ubersfeld, Anne (1979). *L'espace théâtral*. París: Centre National de Documentation Pédagogique.

Craig, Edward Gordon (2011). *Escritos sobre teatro*. Madrid : Publicaciones de la ADE. 2 vols. ; v. o. : 1913.

Cruciani, Fabrizio. *Lo spazio del teatro* (1992). Roma: Editori Laterza, 1992.

Mancini, Franco (1986). *L'evoluzione dello spazio scenico. Dal naturalismo al teatro épico*. Bari: Edizioni Dedalo.

Nicoll, Alardyce (1966). *The Development of the Theatre : a study of Theatrical Art from the Beginnings to the Present Day*. Londres: George G. Harrap & Co.

Rufford, Juliet (2015). *Theatre & Architecture*. Londres: Macmillan, Red Globre Press.

Ruzza, Luca; Tancredi, Maurizio (1987-1989). *Storie degli spazi teatrali*. Roma: Euroma. 2 vols.

*

Ramon, Antoni, Raffealla Perrone (2013). *Teatres de Barcelona. Un recorregut urbà*. Barcelona: Albertí.

Tierz, Carme, Xavier Muniesa (2013). *Barcelona ciutat dde teatres*. Barcelona: Viena edicions.

Badenas i Rico, Miquel (1998). *El Paral·lel, història d'un mite un barri de diversió i d'espectacles a Barcelona*, Lleida: Pagès.

Cabañas Guevara, Luis (1945), *Biografía del Paralelo, 1894-1934 recuerdos de la vida teatral, mundana y pintoresca del barrio más jaranero y bullicioso de Barcelona*, Barcelona: Memphis.

DD. AA., *El Paral·lel. 1894-1939. Barcelona i l'espectacle de la modernitat*. catàleg de l'exposició presentada al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) entre el 26 d'octubre de 2012 i el 24 de febrer de 2013, Barcelona: CCCB.

Molner, Eduard; Albertí, Xavier (2012). *Carrer i escena. El Paral·lel 1892-1939*. Barcelona: Viena edicions.